

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2036

Vragen van het lid **Nordkamp** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Defensie over *steun van het kabinet aan maatschappelijke initiatieven voor levensreddende steun en de wederopbouw in Oekraïne*. (ingezonden 11 maart 2025).

Antwoord van Minister **Brekelmans** (Defensie), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (ontvangen 23 april 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1811.

Vraag 1

Kunt u aangeven hoe het staat met de uitvoering van de motie van het lid Piri c.s. over steun van het kabinet aan maatschappelijke initiatieven voor levensreddende steun en de wederopbouw in Oekraïne? (Kamerstuk 21 501-20, nr. 2029)

Antwoord 1

Ter uitvoering van de motie van het lid Piri c.s. zijn door het kabinet EUR 2,5 miljoen additionele middelen vanuit het decentrale algemene ODA-budget beschikbaar gesteld ter ondersteuning van drie projecten voor wederopbouw en sociale steun in Oekraïne. Hierover is de Kamer geïnformeerd in de Kamerbrief van 7 juni jl. over de invulling van BHOS-middelen van de Voorjaarsnota Oekraïne 2024. Hiermee zijn via de Nederlandse ambassade in Kyiv drie projecten gefinancierd, die zich richten op voedselzekerheid aan de frontlijn, op mentale gezondheidszorg voor veteranen en op steun aan opvang van kinderen die terugkeren uit tijdelijk door Rusland bezet gebied, met een focus op kinderen met een verstandelijke beperking.

Vraag 2

Heeft het onderzoek inmiddels geleid tot actievere steun van dergelijke maatschappelijke initiatieven in Nederland? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Naar aanleiding van de motie is geïnventariseerd welke initiatieven, die aansluiten bij de Oekraïense prioriteiten, op korte termijn konden worden ondersteund en zouden passen binnen de bredere agenda die Nederland heeft op het gebied van herstel, wederopbouw en humanitaire hulp. Dit heeft geresulteerd in de bovengenoemde projecten via de Nederlandse ambassade.

Nederland ondersteunt reeds verschillende maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de wederopbouw in Oekraïne via onder meer de Ukraine Partnership Facility (UPF) en het budget van de ambassade in Kyiv. Daarnaast ondersteunt het kabinet Nederlandse bedrijven om een waardevolle bijdrage te leveren bij de wederopbouw van Oekraïne. Hiervoor verleent Nederland exportkredietverzekeringen om financiële risico's voor bedrijven te mitigeren en heeft het financiële instrumenten bij Invest International en RVO beschikbaar gesteld, waaronder het UPF valt. De UPF heeft als doelstelling het vormen van partnerschappen tussen Nederlandse bedrijven/kennisinstellingen/NGO's en Oekraïense partners te bevorderen. De inzet hiervan is gericht op de prioritaire sectoren voedselzekerheid, water en gezondheid.

Vraag 3

Is er in het onderzoek ook rekening gehouden met maatschappelijke drone-initiatieven, zoals het DroneAid collective, gezien het belang van deze technologie voor Oekraïne?

Antwoord 3

In opvolging van Motie Piri (21 501-20, nr. 2029) heeft het kabinet onderzocht hoe kon worden bijgedragen aan maatschappelijke initiatieven om levensreddende steun en wederopbouw te leveren. In dit onderzoek zijn maatschappelijke drone-initiatieven niet meegewogen, maar is de focus primair gericht geweest op humanitaire hulp en wederopbouw. Tegelijkertijd blijven drones, in het bijzonder gezien het belang van deze technologie voor Oekraïne, een prioriteit van dit kabinet in de steunverlening aan Oekraïne. Zo is Nederland actief betrokken bij de internationale drone coalitie en heeft Nederland in oktober vorig jaar het actieplan drones opgericht waarin Oekraïne en Nederland samen geavanceerde drones ontwikkelen. Op 5 maart jl. kondigde Nederland tevens aan € 700 miljoen uit te gaan geven voor de aankoop van drones ten behoeve van Oekraïne.

Vraag 4

Kunt u nader uitleggen wat u bedoelt met «binnen de Nederlandse procedures en auditing regels is dit de snelste manier om militaire productie in Oekraïne tot stand te brengen», in uw brief van 17 februari 2025? (Kamerstuk 36 045, nr. 190)

Antwoord 4

De Nederlandse procedures en *auditing* regels zien toe op de rechtmatige en doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen voor steun aan Oekraïne. Deze regels en procedures nemen tijd in beslag en vereisen toegang tot informatie over bijvoorbeeld de prijsopbouw en winstmarges van de voorgenomen verwerving. Bij het Nederlandse model van directe samenwerking met de Oekraïense industrie, is Nederland zelf verantwoordelijk voor het uitonderhandelen en overeenkomen van een contract met een Oekraïense leverancier. Bij het Deense model ligt deze verantwoordelijkheid bij de Oekraïense overheid waarvan een contract wordt overgenomen op basis van eisen die door Oekraïne worden gehanteerd. Dit verschil vergt een vertalingsproces om te voldoen aan de Nederlandse eisen, daar Nederland niet de contracterende partij is. Andere landen hebben uiteraard eigen nationale procedures, vereisten en situatie-specifieke afwegingen voor wat betreft investeringen in de Oekraïense defensie-industrie. Voor Nederland geldt dat inmiddels de nodige maatregelen zijn getroffen om directe verwerving bij de Oekraïense industrie te bewerkstelligen, waardoor het Nederlandse model op dit moment de snelste mogelijkheid biedt om productie bij Oekraïense bedrijven te realiseren.

Vraag 5

Kunt u aangeven of de Nederlandse auditing regels verhinderen dat Nederland overgaat tot andere vormen van steun dan waarvan nu sprake is, zoals bijvoorbeeld het Deense model?

Antwoord 5

De Nederlandse auditprocedures zien toe dat beschikbaar gestelde middelen doelmatig en rechtmatig worden besteed. Uiteraard wordt bij de steunverlening ook ingezet op snelheid van levering wat van levensbelang is voor Oekraïne. Om de snelheid van het proces te optimaliseren, daarbij rekening houdend met uitvoeringscapaciteit en auditprocedures, wordt op dit moment voorkeur gegeven aan directe verwerving bij de Oekraïense defensie-industrie.

Vraag 6

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 6

Ja.